

ปรีศนาเมืองนครศรีธรรมราช

การศึกษาเชิงวิเคราะห์

วิมล ตำศรี

เนื้อหาเกี่ยวกับนันทนาการ

นันทนาการ (RECREATION) หมายถึง กิจกรรมที่ทำตามสมัครใจในยามว่าง เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน และผ่อนคลายความตึงเครียด หรือเพื่อให้เกิดความสำราญใจ^๑

ชาวนครศรีธรรมราช มีวิถีปลูกภูในวรรณกรรม มุขปาฐะประเภทปรีศนา เมืองนครศรีธรรมราช มีดังนี้

^๑ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ หน้า ๔๓๔.

๑. การเล่นว่าว

ว่าวที่เล่นมีหลายชนิด เช่น ว่าวจุฬา ว่าวเป้า
ว่าวนก ว่าวควายว่าววงเดือน เป็นต้น

โปรดพิจารณาตัวอย่างปริศนาต่อไปนี้

ตัวเบาไม่หนัก ยิ่งชักยิ่งขึ้น

ตัวเท่าสายมั่ง ออกวิ่งบนเวหา

ต้นเท่าสายพาน ดอกบานบนเวหา

สี่ตีนยืนยันตรันธรณี สองปีกราววีรธองก้องเวหา

ฯลฯ

๓. การเล่นตะกร้อ

การเล่นตะกร้อ เท่าที่พบมีสามลักษณะคือ
ตะกร้อวง ตะกร้อลอดห่วง และตะกร้อข้ามตาข่าย ส่วน
การติดตะกร้อซึ่งเป็นศิลปะการเล่นตะกร้อเฉพาะบุคคล
เท่าที่พบ ไม่มีใครมีความสามารถเท่า ครูคล่อง
ไตรสุวรรณ

โปรดพิจารณา ตัวอย่างปริศนา บทนี้

ทั้งตัว มีแต่ตา

คนทั้งพารา ชอบเตะชอบ ลอง

การแข่งขันว่าว

๒. การเล่นลูกกลมหรือลิ้นลม

การเล่นลูกกลมหรือลิ้นลม เท่าที่พบมีสองลักษณะ
คือ ถือวิ่งสูลม กับปักไว้ในที่สูง ลูกธนูที่ถูกติดไว้กับส่วน
ปักทั้งซ้ายขวาอย่างเหมาะเจาะผสมกลมกลืน จะส่ง
เสียงประสานไพเราะเพาะพริ้งเมื่อยามได้ลมดี

โปรดพิจารณา ตัวอย่างปริศนาต่อไปนี้

ชอบมากับฝน เวลาอยู่ข้างบนเสียงดัง

ดินเดียวเหนียวธรณี สองปีกชี้ ร้องก้องเวหา

ดินเดียวยืนยัน ตรันธรณี

หนึ่งหางวี ส่งเสียงร้องก้องดัง

ดินเดียวเหนียวธรณี สองปีกชี้ร้องก้องเวหา

๔. การเล่นหมากรูก

การเล่นหมากรูก โดยทั่วไปมีอยู่สองลักษณะคือ
เล่นกับคนต่อคน กับเล่นเป็นทีมคือ แบ่งเป็นสองฝ่าย
เป็นนันทนาการที่ค่อนข้างจะใช้สมองมากกว่า นันทนา
การประเภทอื่นๆ

โปรดพิจารณาตัวอย่างปริศนาต่อไปนี้

รูปร่างสี่เหลี่ยม นั่งจ้องสองคน

มีมุมสี่แควร์ สี่แม่จตุรัส

ผู้คนเจียบสัจด์ ซ่าฟันกันตาย

เหลือแต่นายสองคน

ฯลฯ

นายกล่อง ไตรสุวรรณ แสดงการกิดตะกร้อได้ ๔ ลูก

๕. การเล่นสะบ้า

การเล่นสะบ้า เท่าที่พบมีสองลักษณะ คือ "บ้าหลาก" กับ "บ้าเดย" บ้าหลากยิง ๑ ครั้ง ใครได้แต้มมากผู้นั้นชนะ ส่วนบ้าเดย ใครเก็บแต้มได้มาก เมื่อหมดกระดาน ผู้นั้นชนะ

ปริศนาเกี่ยวกับนันทนาการประเภทนี้พบน้อย
บท เช่น

สะไหรบ้า

๖. การเล่นว๊วชน ควายชน

การเล่นว๊วชน ควายชน เป็นนันทนาการที่ค่อนข้างจะหนักไปทางการพนันขั้นต่อ มากกว่านันทนาการประเภทอื่นๆ

ปริศนาที่เกี่ยวกับนันทนาการประเภทนี้พบน้อย
บท ดังเช่น

แปดตีนยืนยัน

ตรันครณี

สองเขาราวี

สี่หุระดิกไปมา

กระทบกระแทก

หุเหกเพราะชน

บนหลังงอกชน

พันบนไม่มี

๗. การเล่นไฟ

การเล่นไฟเป็นนันทนาการที่หนักไปทางการพนันที่ใช้หัวใจ หัวพริบ ชื่นเชิงมากกว่านันทนาการประเภทอื่นๆ และผู้หญิงนิยมเล่นกันอย่างกว้างขวางมากกว่านันทนาการประเภทอื่นๆ ดังตัวอย่าง ปรีศนาเมืองนครศรีธรรมราช ที่ว่า

ศีลสี่ นารีชობต้อง
เสียเงินเสียทอง ชอบต้องศีลสี่

๘. การเลี้ยงสัตว์

สัตว์ที่เลี้ยงเพื่อนันทนาการ เท่าที่ปรากฏในปรีศนาเมืองนครศรีธรรมราช ได้แก่ นกเขา นกกรง หัวจุก นกขุนทอง และไก่ชน เป็นต้น

โปรดพิจารณาตัวอย่างปรีศนาต่อไปนี้

นกไทรใหญ่ที่สุด : นกเขา

นกไทรมีตำแหน่งเป็นขุน : นกขุนทอง

เสาสองเสา จากสองต๊ับ

นอนไม่หลับ ลูกขึ้นร้องเพลง : ไก่

ฯลฯ

นกเขา

๙. การชมมมมทลสพพื้นบ้าน

มมมทลสพพื้นบ้าน ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลายและปรากฏในปรีศนาเมืองนครศรีธรรมราช ได้แก่

นายหนังตะลุงชักขัมลูกคู่ก่อนขึ้นทำการแสดง

หนังตะลุง และโนรา

โปรดพิจารณาตัวอย่างปรีศนาต่อไปนี้

เทพบุตร แต่ไม่หยุดกลางวารี

บุตรมณีทั้งตาใจ มีอกุมรุกขาร้องไห้โยเยหา

อยู่สถานเทโว

(คนเล่นหนัง)

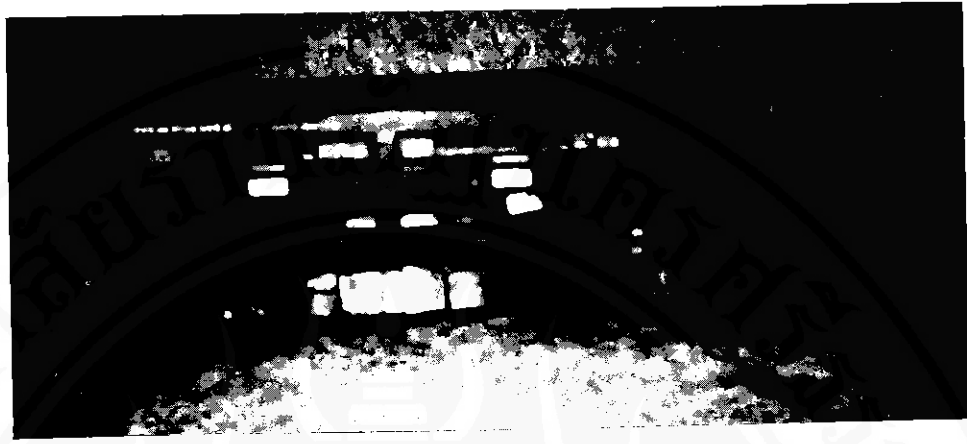
ไม้ไผ่ปล้องเดียว เที่ยวผลัดกันถือ

ไอ้ห้าเหลี่ยมว่าพริ้อ ไอ้ห้าบ้านว่านั่น

(โนราสวมเทริด)

๑๐. การชมภาพยนตร์ ฟังวิทยุ และดูโทรทัศน์ และสื่ออื่นๆ

สื่อนันทนาการยุคใหม่ ทั้งภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ มีบทบาทสำคัญต่อชุมชนและสังคมเพิ่มขึ้น จะมีผลกระทบอย่างยิ่งต่อสื่อนันทนาการพื้นบ้าน

สื่อันทนาการยุคใหม่เหล่านี้ ได้รับความนิยม
อย่างแพร่หลายจนมีการผูกร้อยไว้กับปริศนาหลายบท
ดังเช่น

สว่างแลมัว สลัวแลเห็น
ยิ่งมืดยิ่งเด่น มืดหมดไม่เห็นเลย
(หนังฉาย : ภาพยนตร์)
มาแต่เมืองอังกฤษ ไม่มีชีวิตพูดได้
มาแต่ไกล ไม่มีชีวิตแหล่งได้
(วิทยุ)
สี่เหลี่ยมคล้ายตู้ ยิ่งดูยิ่งมัน
(โทรทัศน์)

๖๗๖

โทรทัศน์

วิทยุเทป

จะเห็นได้ว่า ปริศนาเมืองนครศรีธรรมราชได้
บันทึกภาพชีวิตเกี่ยวกับันทนาการพื้นบ้าน และ
ันทนาการสมัยใหม่ ที่ผูกพันอยู่กับการเล่นลูกกลม การ
เล่นตะกร้อ การเล่นหมากรูก การเล่นสะบ้า การเล่น
จิวช่น ควายช่น การเลี้ยงนกเขา นกขุนทอง การชม
มหรสพ การชมภาพยนตร์ การฟังวิทยุ การดูโทรทัศน์
แม้ว่า ปริศนาเมืองนครศรีธรรมราชจะบันทึก
ันทนาการไว้ไม่หมดก็ตาม แต่ก็เป็นที่น่าภูมิใจว่า
บรรพบุรุษของเราได้ใช้ภูมิปัญญา ผูกร้อยภาพชีวิต
เอาไว้ให้后人ได้สนใจศึกษา อย่างต่อเนื่อง การศึกษา
วิเคราะห์ปริศนาเมืองนครศรีธรรมราช จึงได้รับทั้งสาระ
บันเทิง และความภูมิใจในท้องถิ่นบรรพบุรุษไปพร้อมๆ
กัน

แหล่งข้อมูล : ศูนย์วัฒนธรรมภาคใต้

วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช

ประสานงานเตรียมข้อมูล : จาริ การะศรี : อวยพร เจริญพร

ถ่ายภาพ : ชัยณรงค์ อินทศร : อำนวย ทองทะวาย